

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIđI
SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜğÜ

TEHLİKELİ MADDELERİN HAVAYOLU İLE EMNİYETLİ TAŞINMASI

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Yayınları
Havaalanları Daire Başkanlığı

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI

Yayın No : HAD/T-03

Yayın Türü : Tercüme

Konu : Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından yayımlanan
“Airport Services Manual Doc 9137-AN/898 Part 6 (Control of
Obstacles)” dokümanının Türkçe’ye tercümesi

İlgili Birim : Havaalanları Daire Başkanlığı

Baskı : Birinci Baskı, Ocak 2008

© 2007 Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Telif hakları Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü’ne aittir. Her Hakkı Saklıdır.

Kişisel kullanım ya da bir şirketin kullanımı için bu yayının bir kopyasının indirilmesi ve kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından özel olarak izin verilmedikçe bu yayının kopyalanarak çoğaltılması, dağıtılması ve kullanılması yasaktır.

İlk Yayınlanma tarihi Ocak 2008’dir.

Bu yayının içeriği ile ilgili sorular için Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Havaalanları Daire Başkanlığından bilgi alınabilir.

Bu doküman, elektronik olarak www.shgm.gov.tr web sayfasında yer almaktadır.

Bu yayının basılı hali Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Havaalanları Daire Başkanlığından ücret karşılığı temin edilebilir.

E-posta: HAD@shgm.gov.tr

Baskı:

ŞEN MATBAA

Tel: 0312 229 64 54

www.senmatbaa.com.tr • info@senmatbaa.com

Globalleşme ve teknolojik gelişmelere paralel olarak bugün dünyada pek çok sektörde olduğu gibi havacılık sektöründe de büyük gelişmeler yaşanmaktadır. Küresel ölçekte yaşanan tüm bu gelişmeler, Türkiye’de de sektörün hızla büyümesini beraberinde getirmiş, sivil havacılık politikaları dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi, Türkiye’nin de temel politikalarından biri haline gelmiştir.

Bu kapsamda, Bakanlığımız tarafından 2003 yılında başlatılan Bölgesel Havacılık Politikası, Türk Sivil Havacılığı’nda adeta bir dönüm noktası olmuştur. “Her Türk vatandaşı hayatında en az bir kez uçağa binecektir” hedefinin ortaya konduğu bu tarihten itibaren sektör, olanca hızı ile büyüme eğilimine girmiş ve dünyada % 5 olarak gerçekleşen sektörel büyüme hızı, ülkemizde rekor bir gelişme ile % 30’a çıkmıştır.

Sektörde yaşanan tüm bu gelişmeleri etkin bir şekilde karşılamak amacıyla Bakanlığımız, yeni havaalanları yapmak yerine mevcut havalimanlarının standartlarının yükseltilmesi ve altyapılarının iyileştirilmesi yönünde bir çalışma içine girmiştir. Mevcut havaalanlarımızın kapasite ve verimliliklerinin artırılmasının yanısıra, uzun yıllar atıl durumda bekleyen havaalanlarımız da yenilenerek hizmete açılmıştır. Böylece, hem havayolu işletmelerimizin yurt içinde sefer düzenledikleri şehir sayısı artırılmış hem de bu havaalanlarının buldukları bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine ve dolayısıyla da ülke ekonomisine katkı sağlamasının yolu açılmıştır.

Ayrıca, üyesi olduğumuz uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından belirtilen standartlara uyum sağlamak bakımından mevcut havaalanlarının ruhsatlandırılması ve sertifikalandırılması çalışmaları yapılarak, havaalanlarını faaliyetlerinin uluslararası seviyede emniyetli bir şekilde yürütülmesi için gerekli adımlar atılmıştır.

Hızla gelişen sivil havacılık sektöründeki ihtiyaç ve beklentilerin karşılanabilmesi ve sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilebilmesi amacıyla; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, 18 Kasım 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5431 sayılı Kanun ile yeniden yapılandırılmıştır. Bakanlığımıza bağlı, kamu tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluş haline getirilen SHGM’nin sivil havacılık faaliyetlerinin gerek uluslararası standartlarda yürütülmesi gerekse uçuş emniyeti ve havacılık güvenliğinin en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için denetim ve kontrol mekanizmalarının etkinliği artırılmıştır.

Havacılık sektörünü düzenleme ve denetleme görevlerini yerine getiren otorite konumundaki SHGM’nin bu tür yayınlarının; ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşlara büyük katkı sağlayacağı ve böylelikle ülkemizdeki havacılık faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi için etkin bir iletişim ortamı oluşturacağı düşünülmektedir.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

Havacılık sektörü, dinamik bir sektör olup, ekonomik büyümenin sürdürülmesinde anahtar rol oynamaktadır. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde son dönemde sivil havacılık sektöründe yaşanan gelişmeler, uluslararası örgütler tarafından geleceğe yönelik yapılan tahminler de dikkate alındığında, daha büyük bir ivmeyle artacaktır.

Söz konusu artış, sivil havacılığa olan ilgi açısından güzel bir tablo olarak görülmele beraber, bu tablonun başarı ile gerçekleşebilmesi, arka planda gerekli çalışmaların etkin ve kontrollü bir şekilde hayata geçirilmesi ile mümkündür.

Bu çerçevede, sivil havacılık sektöründe kural koyma, denetleme ve bu denetlemeler sonucu ortaya çıkan eksiklikler doğrultusunda gerekli yaptırımları uygulama konularında yetkili tek otorite olan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün temel hedefi, ülkemizdeki sivil havacılık faaliyetlerinin uluslararası kurallar ve standartlarda yürütülmesi yoluyla sektörün sürdürülebilir büyümesini sağlamaktır.

Bu nedenledir ki; güvenilir, etkin, şeffaf ve tarafsız bir şekilde düzenleme ve denetleme yaparak uçuş emniyeti ve havacılık güvenliğinin en üst düzeyde gerçekleştirilmesi, mevcut hizmetlerin daha ileri götürülmesi bakımından son derece önemlidir.

Bilindiği gibi, sivil havacılık faaliyetleri, başta Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı(ICAÖ), Avrupa Sivil Havacılık Konferansı(ECAC), Avrupa Hava Seyrüsefer Güvenlik Teşkilatı (EUROCONTROL) ve Avrupa Havacılık Otoriteleri Birliği (JAA) olmak üzere uluslararası örgütler tarafından belirlenen standartlar çerçevesinde yürütülmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde yürürlükte bulunan milli mevzuatın yanı sıra üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan dokümanların da özümsemesi ve bu dokümanlardan milli mevzuatımızın belirlediği sınırlar dahilinde yararlanılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, gerek sivil havacılık ile ilgili kurum ve kuruluşlar gerekse vatandaşlarımızın bu tür uluslararası dokümanların içeriği konusunda bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan bu çalışmayı, yayımlamaktan ve sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyor, emeği geçen herkesi kutluyorum.

Dr. Ali ARIDURU
Genel Müdür

BÖLÜM 1

İÇERİKLER

Aşağıda belirtilen terimler bu Ek belgede kullanıldığında anlamları şu şekildedir.

KARGO UÇAKLARI

Yolcu uçakları dışında sadece eşya ya da mal taşıyan uçaklar.

TESLİMAT

Tek seferde tek göndericiden ve tek adresten kabul edilip tek yere fişlenen ve tek adresteki alıcıya gönderilen bir operatör tarafından kabul edilmiş bir veya birden fazla tehlikeli mal paketi.

KABİN GÖREVLİSİ

Uçuş esnasında uçakla ilgili bir operasyon konusunda operatör tarafından görevlendirilmiş bir kişidir.

TEHLİKELİ MADDELER

Sağlığa, güvenliğe, eşyaya ve çevreye zarar verebilme riskine sahip ve teknik talimatlarda bu konu kapsamında olan ya da bu kapsamda sınıflandırılmış olan maddeleri içerir.

TEHLİKELİ MADDE KAZASI

Tehlikeli maddelerin uçakla nakliyesi sırasında, insan ölümü veya ciddi yaralanmaya sebebiyet veren veya önemli mal zararlarına neden olan hadise.

TEHLİKELİ MADDE OLAYI

Tehlikeli madde kazası dışında uçakla tehlikeli madde taşınması sırasında, uçak bordasında vukuu bulması gerekmez, kişi yaralanması, mal hasarı, yangın, kırılma, dökülme, sıvının akması ya da radyasyon yayılması veya yük içeriğinin tahrip olması hadisesidir. Uçağı veya mürettebatını ciddi tehlikeye atması muhtemel tehlikeli malların taşınması tehlikeli mallar olayı olarak addedilir.

İSTİSNAİ DURUMLAR

Normal şartlarda uygulanabilir tehlikeli mallar maddesinden hususi bir maddenin Ek'te belirtilen bir koşulu.

MUAFİYET

İlgili mercilere verilen resmi izne dayanarak belirtilen uluslar arası standartların dışına çıkılmasıdır.

UÇUŞ EKİBİ ÜYESİ

Uçuş esnasında uçakla ilgili bir operasyon konusunda yetki verilmiş lisanslı kişilerdir.

UYUMSUZLUK

Karışması durumunda tehlikeli ısı veya gaz yaratan veya korozyona sebep olan tehlikeli maddelerdir.

OPERATÖR

Uçak işleten ya da işletmek için girişimde bulunan kişi, kuruluş ya da şirkete verilen isimdir.

OVERPACK/DIŞ PAKET

Bir veya birden fazla paketi içine almak ve ele almada elverişlilik ve nakliye sırasında düzenli bir şekilde yerine koyabilme için bir nakliyeciden kullanılan kutu.

Not: bir birim yükleme bu tanıma girmez.

PAKET

Paketleme işleminin sonucunda taşınmaya uygun hale getirilen mal veya eşyaya verilen isimdir.

PAKETLEME

Malın taşınmaya uygun hale getirilmesi için gerekli olan kutu ve diğer parça veya malzemelerdir.

Not: Radyasyon içerikli maddeler için gerekli teknik talimatlar 2. bölüm paragraf 7.2'ye bakınız.

YOLCU UÇAĞI

Operatörün personeli, uçak ekibi dışında izin verilen kapasite dahilinde ve ilgili ulusal mercinin yetkili temsilcisi ya da beraberinde eşya veya diğer kargo bulunduran kişileri taşıyan uçaktır.

KAPTAN PİLOT

Operatör tarafından yetkilendirilmiş ya da genel havacılık uçuşunda uçak sahibi tarafından yetkilendirilmiş uçuşun güvenli şekilde gerçekleşmesinden sorumlu pilotur.

CİDDİ YARALANMA

Bir kişinin kaza sırasında almış olduğu ve aşağıdaki özellikleri taşıyan yaralanmalar,

- (a) Yaralanmayı takip eden 7 gün içinde başlayan ve 48 saatten daha fazla hastahane yatmayı gerektiren bir yaralanma; veya
- (b) Herhangi bir kemikte kırılma, (burun ve parmaklardaki ufak kırıklar hariç); veya
- (c) Ciddi derecede hemoraj, sinir, kas ve tendon harabiyetine sebep olacak yırtılma ve incinmeler; veya
- (d) İç organlarda yaralanma; veya

- (e) İkinci ya da üçüncü dereceden yanıklar ya da yüzeyinin %5 inden daha fazla bir bölgeyi etkilemiş yanıklar; veya
- (f) Enfeksiyöz maddeler ya da yara açıcı radyasyon sebebiyle oluştuğu doğrulanmış yaralar,

MENŞE ÜLKE

Uçağa kargonun ilk yüklendiği bölge ülkesi.

OPERATÖR ÜLKESİ

Operatörün ticari merkezi bulunduğu veya operatörün ticari merkezi yok ise, operatörün daimi ikametinin bulunduğu ülke.

UN NUMARASI

Birleşmiş milletler tehlikeli maddelerin nakliyesi uzmanlar komisyonu tarafından belirlenmiş ve bir madde ya da maddeler grubunu tanımlamak amacıyla saptanmış 4 basamaklı rakam.

BİRİM YÜK AYGITI

Herhangi bir çeşit uçak konteyneri ağılı uçak paleti ya da iglo üzerinde ağı bulunan bir uçak paleti.

Not: Overpack/dış paket bu tanımda söz konusu değildir.

BÖLÜM 2

UYGULANABİLİRLİK

2.1. Genel Uygulanabilirlik

Bu bölümdeki standartlar ve tavsiye edilen uygulamalar tüm uluslar arası sivil havacılık operasyonlarında geçerlidir. Acil ve diğer taşıma biçimlerinin uygun olmadığı durumlarda ya da belirtilen uygulamalara ilgili kurumların uyamayacağı durumlarda bu uygulamaların sağladığı uçuş güvenliğini sağlamak koşuluyla belirtilen uygulamaların dışına çıkabilirler. Overflight/Üst geçiş Ülkesi için bir muafiyet verme kriteri uygun değilse, muafiyet verilmesi sadece hava taşımacılığı güvenlik seviyesini karşıladığına inanılması halinde verilebilir.

Not 1. Menşe ülkeler, transit, overflight ve malların varış ülkesi ile operatörün bulunduğu ülke ilgili ülkelerdir.

Not 2. Uçakla taşınması yasak olup ancak devletlerin ayrıcalık tanıyabileceği tehlikeli maddeler için 4. bölüm 4.2. konusuna bakınız.

Not 3. Her koşulda havayolu ile taşınması yasak olan maddeler için 4. bölüm 4.3. konusuna bakınız.

Not 4.- Bu ek, bir operatörün belirli nesne veya madde taşınması veya operatörün belirli nesne veya madde taşınmasının önlenmesi için tasarlanmamıştır.

2.2. Tehlikeli Maddeler Teknik Talimatları

2.2.1 Her bir sözleşme tarafı ülke, ICAO Konseyi prosedürüne uygun olarak onaylanmış ve belirli aralıklarla yayınlanmış Tehlikeli malların havayolu ile güvenli taşınmasına dair Teknik Talimatlar (Doc.9284)'da bahsi geçen detaylı şartların başarıya ulaşması için gerekli önlemleri alacaklardır. Her bir sözleşme tarafı ülke, Teknik talimatlarda yapılan, yayınlanmış ve uygulanabilir olan değişikliklerin başarıya ulaşması için gereken önlemleri alacaktır.

2.2.2 **Öneri:** Her bir sözleşme tarafı ülke; bahsi geçen standartlara uyum aşamasında ve belirtilen önlemleri alma aşamasında yaşadığı sorun ve zorlukları ICAO'ya belirtmelidir.

2.2.3 **Öneri:** Teknik Talimatların uygulanabilirliği kabul edilmemiş olan devletlerde, antlaşmalı başka devletlerden gelecek olan malların sınırları dahilinde aksamadan taşınması için gereken hassasiyeti göstermelidir ve önlem almalıdır.

2.3. İç Hat Sivil Uçak Operasyonları

Öneri: Uluslar arası taşımacılığın güvenliği ve devamlılığı adına, antlaşmalı ülkeler, iç hat uçuşlarında; Ek'teki ve Teknik Talimatlardaki belirtilenleri eksiksiz yerine getirip uyumluluk göstermelidir.

2.4. İstisnai Durumlar

2.4.1. Nesne ve maddeler tehlikeli maddeler kategorisinde sınıflandırılmadıkça, uçuş izni ve işletme yönetmeliklerine uygun olarak uçak bordasında bulunması gerekmesi halinde veya bu nedenle Teknik Talimatlarda özel amaçlar olarak tanımlanmış ise, bu ek'in hükümlerinden istisna tutulur.

2.4.2. Teknik Talimatlarda izin verilenler istisna olmak üzere 2.4.1.'de açıklanan nesne ve maddelerin değiştirilmesi için konulmuş veya değiştirilmesi için çıkarılmış olanlar Ek'teki hükümler uyarınca uçakla taşınır.

2.4.3. Yolcular veya mürettebat tarafından taşınan hususi nesne ve maddeler Teknik Talimatlar kapsamındaki Ek'te belirtilen hükümlerden istisna olacaktır.

2.5. Teknik Talimatlar dışına çıkılmasının bildirilmesi

2.5.1 Sözleşme Ülkesi, Teknik Talimatlarda belirtilen hükümlerin dışına çıkması ve kendi uyguladıkları hükümleri ICAO'nun yayınlanması açısından ICAO'ya bildirmesi gerekmektedir.

Not: Sözleşme ülkelerinden konvansiyonun 38 maddesi 2.2.1 hükümlerine göre şayet Teknik Talimatların bağlayıcı niteliğinin onaylanmasının olanaksız olması halinde farklılığı bildirmesi beklenir. Teknik Talimatlarda belirtilen hükümlerden farklı uygulamalar gerçekleştiren ülkelerin yalnız 2.5'in hükümleri dahilinde raporlama yapması beklenir.

2.5.2 Öneri: Eğer Operatör Teknik Talimatlarda belirtilenden daha sıkı önlemler alacaksa, bu önlemlerin Teknik Talimatlarda yayınlanması için, operatörün bulunduğu ülkenin hükümeti bu önlemleri ICAO'ya bildirmelidir.

2.6. Yerden Taşıma

Öneri: Ülkeler havayolu vasıtasıyla taşınacak maddelerin, havaalanı ve havaalanlarından karayolu vasıtasıyla taşınması konusunda ICAO'nun yayınladığı Teknik Talimatlarda belirtildiği şekilde önlemlerini almaları gerekmektedir.

2.7. Ulusal Makamlar

Her bir sözleşme tarafı ülke, Ek'e uyumluluk için kendi içinde tam yetkili bir birim oluşturmalı ve ICAO'ya bildirmelidir.

BÖLÜM 3

SINIFLANDIRMA

Bir nesne veya maddenin sınıflandırılması teknik talimatlarda belirtilen koşullar dahilinde yapılmalıdır.

Not: Tehlikeli malların sınıfına dair detaylı tanımlar Teknik Talimatlarda içermektedir.

Bu sınıflar tehlikeli malların uçakla taşınmasındaki potansiyel riski tanımlamaktadır ve bu Tehlikeli Malların Taşınmasına dair Birleşmiş Milletler'in Uzmanlar Komitesi tavsiyesidir.

BÖLÜM 4

TEHLİKELİ MADDELERİN

HAVAYOLU İLE

TAŞINMASINDAKİ KISITLAMALAR

4.1. Havayolu İle Taşınmasına İzin Verilen Tehlikeli Maddeler

Ek ve Teknik Talimatlardaki hükümlerde aksi durum belirtilmediği sürece tehlikeli maddelerin havayolu ile taşınması yasaktır.

4.2. Muafiyet Dışında Havayolu İle Taşınması Yasak Olan Tehlikeli Maddeler

Aşağıda adı geçen tehlikeli maddelerin; ülkelerin önlemleri dahilinde muafiyet olmadığı sürece ve sözleşmeli ülkenin yasal izni olmadığı sürece havayolu ile taşınması yasaktır.

- a) Normal şartlarda, Teknik Talimatlarda havayolu vasıtasıyla taşınması yasak olan nesne ve maddeler; ve
- b) Hastalık taşıyan canlı hayvanlar.

4.3. Her Koşulda Havayolu Taşımacılığında Taşınması Yasak Olan Tehlikeli Maddeler

Teknik Talimatlarda özellikle adı geçen veya genel özelliklerle belirtilmiş tehlikeli maddeler herhangi koşulda uçağa alınması yasaktır.

BÖLÜM 5

PAKETLEME

5.1. Genel Şartlar

Tehlikeli maddeler Teknik Talimatlar ve bu bölümde belirtilen şekilde paketlenmelidir.

5.2. Paketleme Yöntemleri

5.2.1. Havayolu vasıtasıyla taşınacak tehlikeli maddelerin paketlemeleri kaliteli, emniyetli şekilde, normal şartlarda yani hava taşımacılığının getireceği sıcaklık, nem ve basınç değişikliğinde veya titreşimden tahrip olmayacak şekilde paketlenmelidir.

5.2.2. Paketlemeler içeriğe uygun bir şekilde yapılmalıdır. Tehlikeli maddelerle direkt temas halinde olan paketlemeler maddelerin kimyasal ve diğer tepkimelerine dayanıklı olması gerekmektedir.

5.2.3. Paketlemeler Teknik Talimatlarda belirtilen şekilde malzeme ve yapılış spesifikasyonlarına uyumlu olmalıdır.

5.2.4. Paketlemeler Teknik Talimatlarda bahsedilen usulde test edilmelidir.

5.2.5. Sıvıların muhafazası durumunda paketlemenin sıvıyı en iyi şekilde saklaması, akıntıyı engellemesi veya akıntı durumunda akıntıya dayanması ve teknik talimatlarda anlatılan şekilde basınca dayanması gerekmektedir.

5.2.6. İç paketlemeler malın kırılmasını, sıvının akmasını ve dış paketle beraber hareket etmesini engelleyecek şekilde emniyetli paketlenmesi, yumuşak ve emici koruma araçları vasıtasıyla korunması gerekmektedir.

5.2.7. Hiçbir paketleme incelenip korozyon ve başka hasarların olmadığı tespit edilmeden yeniden kullanılamaz. Paketlemenin tekrar kullanılması durumunda, içeriğin kirlenmemesi için bütün gerekli önlemler alınmalıdır.

5.2.8. Önceki içeriklerden dolayı, temizlenmemiş boş paketlemeler tehlike yaratabilir. Bu durumda sıkıca kapatılıp yarattıkları tehlikeye göre ilgilenilmesi gerekir.

5.2.9. Zararlı maddenin tehlike yaratacak miktarı paketlemenin dışına temas etmemelidir.

BÖLÜM 6

ETİKETLEME VE İŞARETLEME

6.1. Etiketler

Teknik Talimatlarda aksi belirtilmediği sürece, her tehlikeli mal paketi uygun etiketlerle ve söz konusu Talimatlardaki hükümlere uygun olarak etiketlenmelidir.

6.2. İşaretler

6.2.1. Teknik Talimatlarda aksi belirtilmediği sürece, her tehlikeli mal paketi, içeriğinin doğru sevkiyat adı ile, ayrıca da eğer verilmişse, UN numarası ve söz konusu Talimatlarda belirtilen diğer işaretler ile işaretlenmelidir.

6.2.2. Ambalajlardaki şartname işaretleri: Teknik Talimatlarda aksi belirtilmediği sürece, bu söz konusu Talimatlarda belirtilen bir şartnameye göre üretilen her ambalaj, Talimatların uygun hükümlerine göre bu şekilde işaretlenecek olup hiçbir ambalaj, söz konusu Talimatlardaki uygun ambalaj şartnamesine uymadığı sürece ambalaj şartnamesi işareti ile işaretlenmeyecektir.

6.2.3. İşaretler İçin Kullanılacak Diller

Öneri: Menşe Devletin istediği dillere ek olarak ve evrensel kullanım için daha uygun bir ifade şekli geliştirilip benimseninceye dek tehlikeli mallarla ilgili işaretlerde İngilizce kullanılmalıdır.

BÖLÜM 7

SEVKİYATÇININ SORUMLULUKLARI

7.1. Genel Şartlar

Bir kişi, tehlikeli mal ambalajını veya dış ambalajını havayolu ile taşımaya sunmadan önce, söz konusu kişi tehlikeli malların havayolu ile taşınmasının yasak olmadığını ve uygun şekilde sınıflandırıldığını, ambalajlandığını, işaretlendiğini, etiketlendiğini ve bu Ek ve Teknik Talimatlarda belirtilen uygun şekilde imzalanmış tehlikeli mallar nakliye belgesi ile birlikte gönderildiğini garanti edecektir.

7.2. Tehlikeli Mallar Nakliye Belgesi

7.2.1. Teknik Talimatlarda aksi belirtilmediği sürece, havayolu ile taşıma için tehlikeli mallar sunan biri, Talimatlarda istenen bilgileri içeren bir tehlikeli mallar nakliye belgesi doldurup imzalayacak ve operatöre teslim edecektir.

7.2.2. Nakliye belgesi, nakliye için tehlikeli malları sunan kişi tarafından imzalanan ve tehlikeli malların doğru sevkiyat isimleri ile tam ve doğru olarak tanımlandığını ve ilgili düzenlemelere göre sınıflandırıldığını, ambalajlandığını, işaretlendiğini, etiketlendiğini ve nakliye için elverişli durumda olduğunu belirten bir beyan içerecektir.

7.3. Kullanılacak Diller

Öneri: Menşe Devletin istediği dillere ek olarak ve evrensel kullanım için daha uygun bir ifade şekli geliştirilip benimseninceye dek tehlikeli mallarla ilgili işaretlerde İngilizce kullanılmalıdır.

BÖLÜM 8

İŞLETMECİNİN SORUMLULUKLARI

8.1. Nakliye İçin Kabul

Bir Operatör:

- (a) Teknik Talimatların böyle bir belgeye gerek olmadığını belirttiği haller haricinde, tehlikeli mallara tamamlanmış bir tehlikeli mallar nakliye belgesi eşlik etmediği sürece; ve
- (b) Tehlikeli malları içeren ambalaj, dış ambalaj veya konteynır Teknik Talimatlarda belirtilen kabul prosedürlerine göre muayene edilinceye dek havayolu ile taşıma için tehlikeli mallar kabul etmeyecektir.

Not 1: Tehlikeli mal kazaları ve hadiselerinin bildirilmesi konusunda Bölüm 12'ye bakınız.

Not 2: Dış ambalajların kabulüne dair özel hükümler, Teknik Talimatlarda bulunmaktadır.

8.2. Kontrol Listesi kabulü

Bir operatör, 8.1.'in hükümlerine göre yardımcı kalem olarak bir kontrol listesi geliştirip kullanacaktır.

8.3. Yükleme Ve İstifleme

Tehlikeli malları içeren ambalaj ve dış ambalajlar ile radyoaktif maddeler içeren konteynırlar, Teknik Talimatların hükümlerine göre uçağa yüklenecek ve uçakta istiflenecektir.

8.4. Hasar Veya Sızıntı Muayenesi

8.4.1. Tehlikeli malları içeren ambalaj ve dış ambalajlar ile radyoaktif maddeler içeren konteynerler, bir uçağa veya bir ünite yükleme cihazına yüklenmeden önce hasar ve sızıntı açısından kontrol edilecektir. Sızıntı yapan veya hasarlı ambalajlar, dış ambalajlar veya konteynerler bir uçağa yüklenmeyecektir.

8.4.2. Bir ünite yükleme cihazı, muayene edilip içindeki tehlikeli mallarda herhangi bir sızıntı veya hasar belirtisi olmadığı tespit edilinceye dek uçağa yüklenmeyecektir.

8.4.3. Bir uçağa yüklenen tehlikeli malların sızıntı yapar veya hasarlı gibi görüldüğü hallerde, operatör derhal söz konusu ambalajı uçaktan indirecek veya uygun makam veya kuruluş tarafından indirilmesi için gerekli işlemleri yapacaktır ve sonra da partinin geri kalanının havayolu ile taşımaya elverişli durumda olduğunu ve başka hiçbir konteynerde bulaşma olmadığını garanti edecektir.

8.4.4. Tehlikeli malları içeren ambalaj ve dış ambalajlar ile radyoaktif maddeler içeren konteynerler, uçaktan veya ünite yükleme cihazından indirilir indirilmez sızıntı veya hasar alametlerine karşı muayene edilecektir. Şayet hasar veya sızıntı tespit edilmiş ise, tehlikeli malların bulunduğu alan veya uçakta istiflenmiş olan bölüm hasar veya bulaşmaya karşı incelenmelidir.

8.5. Yolcu Kabini Veya Uçuş Güvertesinde Yükleme Kısıtlamaları

Teknik Talimatlar hükümlerinin izin verdiği koşullar haricinde, tehlikeli mallar yolcuların işgal ettiği uçak kabini veya bir uçağın uçuş güvertesinde taşınmayacaktır.

8.6. Bulaşmanın Ortadan Kaldırılması

8.6.1. Tehlikeli malların sızıntı yapması veya hasar görmesi sonucunda bir uçakta bulunan her tür bulaşma gecikme olmaksızın derhal ortadan kaldırılacaktır.

8.6.2. Radyoaktif maddeler bulaşmış bir uçak derhal hizmet dışı bırakılarak her tür erişilebilir yüzeyde radyasyon seviyesi ve sabit olmayan bulaşma Teknik Talimatlarda belirtilen değerlerin altında çıkıncaya dek hizmete tekrar sokulmayacaktır.

8.7. Ayırma Ve Tefrik

8.7.1. Birbirleri ile tehlikeli bir tepkime içine girebilecek olan tehlikeli malları içeren ambalajlar, uçakta birbirlerinin yanında veya sızıntı halinde aralarında etkileşime olanak sağlayan bir konumda istiflenmeyecektir.

8.7.2. Zehirli (toksik) ve bulaşıcı madde ambalajları, uçakta Teknik Talimatlar hükümlerine göre istiflenecektir.

8.7.3. Radyoaktif madde ambalajları, Teknik Talimatlar hükümlerine göre uçakta insanlardan, canlı hayvanlardan ve banyo edilmemiş filmlerden ayrı olacak şekilde istiflenecektir.

8.8. Tehlikeli Madde Kargo Yüklerinin Bağlanması

Burada belirtilen hükümlere tabi tehlikeli mallar bir uçağa yüklendiğinde, operatör tehlikeli malların hasar görmesini engelleyecek ve bu malları uçakta, uçuş sırasında ambalajların yönünü değiştirebilecek her tür hareketi engelleyecek şekilde bağlayacaktır. Radyoaktif maddeler içeren ambalajlar için, bağlama 8.7.3.'teki gerekliliklere daima uyulmasını sağlamaya yeterli olacaktır.

8.9. Kargo Uçağına Yükleme

Teknik Talimatlarda aksi belirtilmediği sürece, “Sadece kargo uçağı” (“Cargo aircraft only”) etiketi taşıyan tehlikeli mal ambalajları, bir uçuş personeli veya diğer bir yetkili şahsın bu ambalajları görebilmesini, ellemesini ve ebatla ağırlığın izin verdiği hallerde uçaktaki diğer yüklerden ayırabilmesini sağlayacak şekilde yüklenecektir.

BÖLÜM 9

BİLGİ SAĞLANMA

HÜKÜMLERİ

9.1. Sorumlu Pilota Verilecek Bilgiler

Tehlikeli malların yükleneceği bir uçağın operatörü, sorumlu pilota Teknik Talimatlarda belirtilen bilgileri yazılı olarak, uçağın kalkmasından önce mümkün olduğunca erken verecektir.

9.2. Uçuş Mürettebatına Verilecek Bilgiler Ve Talimatlar

Operatör, uçuş mürettebatının tehlikeli mallarının taşınmasıyla ilgili sorumluluklarını yerine getirmesini sağlayacak bilgileri İşletme El Kitabında verecek ve tehlikeli mallarla ilgili acil durumların meydana gelmesi halinde atılacak adımlara dair talimatlar verecektir.

9.3. Yolculara Verilecek Bilgiler

Sözleşmeye Taraf olan her bir Ülke, bilgilerin, yolcuların Teknik Talimatlarda belirtildiği üzere bir uçakta taşımaları yasak olan tehlikeli mal türleri hakkında uyarılmasının neşrini sağlayacaktır.

9.4. Diğer Şahıslara Verilecek Bilgiler

Operatörler, sevkiyatçılar veya havayolu ile tehlikeli malların taşınması ile iştigal eden diğer kuruluşlar, kendi personellerine tehlikeli malların taşınmasıyla ilgili sorumluluklarını yerine getirmesini sağlayacak bilgileri verecek ve tehlikeli mallarla ilgili acil durumların meydana gelmesi halinde atılacak adımlara dair talimatlar vereceklerdir.

9.5. Sorumlu Pilot Tarafından Havaalanı Makamlarına Verilecek Bilgiler

Uçuş sırasında herhangi bir acil durum meydana gelirse, bu durum ortaya çıkar çıkmaz sorumlu pilot Teknik Talimatlarda belirtildiği üzere havaalanı makamlarının bilgilendirilmesi için uygun hava trafiği hizmetleri birimini uçakta bulunan her tür tehlikeli mal konusunda derhal haberdar edecektir.

9.6. Uçak Kazası Veya Bir Hadise Halinde Verilecek Bilgiler

9.6.1.

(a) Bir uçak kazasının; veya

(b) Yük olarak taşınan tehlikeli maddelerin de dahil olduğu bir hadisenin

meydana gelmesi halinde, yük olarak tehlikeli mallar taşıyan uçağın operatörü, gecikmeden kazaya veya uçaktaki tehlikeli malları da içeren hadiseye müdahale eden acil durum hizmetlerinden sorumlu pilota verilen yazılı bilgileri sunacaktır. Mümkün olan en kısa sürede, operatör aynı zamanda Operatör Devletin ve kaza ya da ciddi hadisenin meydana geldiği Devletin ilgili makamlarına da bu bilgileri aktaracaktır.

9.6.2. Bir uçak kazası hadisesi söz konusu olduğunda, yük olarak tehlikeli mallar taşıyan uçağın operatörü, kendisinden istendiği takdirde, uçaktaki tehlikeli mallar hakkında bilgileri, sorumlu pilota verilen yazılı bilgilerde gösterilen şekilde, hadiseye müdahale eden acil durum hizmetlerine ve hadisenin meydana geldiği Devletin ilgili makamına gecikme olmaksızın sunacaktır.

Not: “Kaza”, “ciddi hadise” ve “hadise” terimleri EK 13’te tanımlanmıştır.

BÖLÜM 10

EĞİTİM PROGRAMLARININ

OLUŞTURULMASI

Tehlikeli mallar için eğitim programları, Teknik Talimatlarda belirtildiği şekilde oluşturulup güncellenecektir.

BÖLÜM 11

UYGUNLUK

11.1 Denetim sistemi

Tehlikeli mallar yönetmelikleri ile uyum sağlamış olan denetim, gözetim ve uygulama prosedürlerini her bir sözleşme ülkesi oluşturmalıdır.

Not: Bu prosedürler hem dokümanlar hem de kargo ve operatörün uygulaması ile şüpheli ihlalleri araştırma metodunun sağlanmasını da dikkate almalıdır. (bkz.11.3).

11.2 Devletlerarası İşbirliği

Öneri – Her bir sözleşme tarafı ülke, diğer devletler ile tehlikeli mallar yönetmeliklerinin ihlalinin bertaraf edilmesi konusunda işbirliğine iştirak gayreti içinde olmalıdır. İşbirliği, denetim ve uygulama eylemlerinin koordinasyonunu ihtiva etmeli, bunlar; ortak denetimler ve diğer teknik bağlantılar, teknik personel değişimi, ve ortak toplantı ve konferanslar.

Güvenlik uyarıları, bültenler veya tehlikeli malların öneri bilgilerinin değişimine tahsis edilen bilgi; sunulan ve tamamlanan düzenli eylemler; hadise raporları; hadise denetiminin gelişimi için dokümantasyon ve diğer kanıtlar;

sunulan ve nihai uygulanan eylemler; kamuya neşretmek için uygun olan eğitim/yardım malzemeleri.

11.3 Cezai durumlar

11.3.1 Her bir sözleşme ülkesi, ihlallerin cezai durumlarına mahsus zaman aşımı dahil olmak üzere tehlikeli malların yönetmeliklerinin başarılı uygulanması için gerekli önlemleri alacaktır.

11.3.2 Öneri - Sözleşme tarafı Ülkeye varmış olan mallar tehlikeli mal sevkiyatına dair teknik talimatların hükümlerine uygun olmadığı tespit edilmiş ise ve bu menşe ülkeye rapor edilmiş, ihlale dair bilgi diğer sözleşme ülkesi tarafından alınmışsa, her bir sözleşme tarafı Ülke, ihlallerin cezai durumlarına mahsus zaman aşımı dahil olmak üzere tehlikeli malların yönetmeliklerinin başarılı uygulanmaları için gerekli çalışmaları yapacaktır.

11.4 Tehlikeli malların posta ile gönderimi

Öneri – Her bir sözleşme tarafı ülke, havayolu üzerinden posta ile gönderilen tehlikeli malların kontrolleri için gerekli prosedürleri oluşturmalıdır.

Not: Havayolu üzerinden posta ile gönderilen tehlikeli malların kontrolleri için gerekli

Uluslar arası prosedürler Universal Postal Union tarafından oluşturulmuştur.

BÖLÜM 12

TEHLİKELİ MALLARIN KAZA VE HADİSE RAPORLAMASI

12.1 Tehlikeli malların kazaları ve hadiselerinin tekerrürünün önlenmesi maksadıyla her bir sözleşme tarafı ülke, kendi bölgesinde benzer kazaların ve hadiselerin önlenmesi için ve diğer bir ülke destinasyonlu veya çıkışlı tehlikeli malların taşınmasını da ihtiva eden denetleme ve tamamlayıcı bilgilerle ilgili prosedürleri oluşturmalıdır. Böyle bir kaza ve hadisenin raporları teknik talimatların detaylı şartları çerçevesinde yapılmalıdır.

12.2 **Öneri** - Tehlikeli malların kazaları ve hadiselerinin tekerrürünün önlenmesi maksadıyla her bir sözleşme tarafı ülke 12.1. maddede belirtilenler haricinde kendi bölgesinde benzer kazaların ve hadiselerin önlenmesi için gerekli denetleme ve tamamlayıcı bilgilerle ilgili prosedürleri oluşturmalıdır. Böyle bir kaza ve hadisenin raporları teknik talimatların detaylı şartları çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

12.3 Kargodaki beyan edilmemiş yada yanlış beyan edilmiş tehlikeli malların tekerrürünün önlenmesi amacıyla, her bir sözleşme tarafı ülke kendi bölgesinde benzer olayların önlenmesi ve diğer bir ülke destinasyonlu veya çıkışlı tehlikeli malların taşınmasını da içeren denetleme ve tamamlayıcı bilgilerle ilgili prosedürleri oluşturmalıdır. Böyle bir olay raporları teknik talimatların detaylı şartları çerçevesinde yapılmalıdır.

12.4 **Öneri** - Kargodaki beyan edilmemiş yada yanlış beyan edilmiş tehlikeli malların tekerrürünün önlenmesi amacıyla, her bir sözleşme tarafı ülke 12.3. maddede belirtilenler haricinde kendi bölgesinde benzer olayların önlenmesi için gerekli denetleme ve tamamlayıcı bilgilerle ilgili prosedürleri oluşturmalıdır. Böyle bir olay raporları teknik talimatların detaylı şartları çerçevesinde yapılması gerekmektedir.

BÖLÜM 13

TEHLİKELİ MALLARIN GÜVENLİK KOŞULLARI

Her bir sözleşme tarafı ülke, tehlikeli malların havayolu ile taşınmasında hırsızlık veya kötü amaçlı kullanım sebebiyle kişi, eşya veya çevreye zarar vermesini önlemek için teslimatçı, operatör ve diğer çeşitli taşıma ilgililerince uygulanabilir güvenlik önlemleri oluşturmalıdır. Bu önlemler, teknik talimatlar ve diğer ek belgelerde belirtilen güvenlik şartlarına uygun olmalıdır.